

ZÁKON O ÚPADKU A ZPŮSOBECH JEHO ŘEŠENÍ (insolvenční zákon)

zákon č. 182/2006 Sb., ze dne 30. března 2006

ve znění:

zák. č. 108/2007 Sb., zák. č. 312/2006 Sb., zák. č. 296/2007 Sb., zák. č. 362/2007 Sb., zák. č. 458/2008 Sb., zák. č. 163/2009 Sb., zák. č. 301/2008 Sb., zák. č. 7/2009 Sb., zák. č. 217/2009 Sb., zák. č. 285/2009 Sb., zák. č. 227/2009 Sb., zák. č. 260/2010 Sb., zák. č. 409/2010 Sb., zák. č. 69/2011 Sb., zák. č. 241/2010 Sb., zák. č. 73/2011 Sb., zák. č. 139/2011 Sb., zák. č. 188/2011 Sb., zák. č. 466/2011 Sb., zák. č. 217/2009 Sb., zák. č. 167/2012 Sb., zák. č. 334/2012 Sb., zák. č. 396/2012 Sb., zák. č. 399/2012 Sb., zák. č. 45/2013 Sb., zák. č. 185/2013 Sb., zák. č. 294/2013 Sb., zák. č. 375/2015 Sb., zák. č. 298/2016 Sb., zák. č. 377/2015 Sb., zák. č. 64/2017 Sb., zák. č. 183/2017 Sb., zák. č. 291/2017 Sb., zák. č. 182/2018 Sb., zák. č. 307/2018 Sb., zák. č. 80/2019 Sb., zák. č. 31/2019 Sb., zák. č. 230/2019 Sb., zák. č. 191/2020 Sb., zák. č. 119/2020 Sb., zák. č. 460/2020 Sb., zák. č. 527/2020 Sb., zák. č. 588/2020 Sb., zák. č. 261/2021 Sb., zák. č. 298/2021 Sb., zák. č. 96/2022 Sb., zák. č. 416/2022 Sb., zák. č. 285/2023 Sb., zák. č. 349/2023 Sb., zák. č. 430/2023 Sb., zák. č. 462/2023 Sb., zák. č. 252/2024 Sb. a zák. č. 29/2024 Sb.

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ OBECNÁ ČÁST

HLAVA I ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1 Předmět úpravy

Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie⁷⁵⁾ a upravuje

- a) řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka soudním řízením některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů,
- b) oddlužení dlužníka.

⁷⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů

restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132 (směrnice o restrukturalizaci a insolvenční).

K § 1

Do uvozovací věty celého ustanovení je novelou provedenou zákonem č. 252/2024 Sb. (účinnost od 1. 10. 2024) poprvé zapracován odkaz na předpisy Evropské unie. V tomto případě na směrnici, která výrazně zasáhla do právní úpravy oddlužení.

K písm. a)

Právní úprava insolvenčního zákona se zaměřuje na řešení majetkových poměrů dlužníka v celé jejich šíři. Řešením úpadku a hrozícího úpadku dlužníka **je dotčen všechen majetek dlužníka** a může se dotknout i majetku ve vlastnictví třetích osob.

Cílem insolvenčního řízení je co nejvyšší **poměrné uspokojení věřitelů [§ 5 písm. a)]**. Pojem „poměrné uspokojení“ je třeba vykládat jako rovné, nikoli jako částečné uspokojení. Takový princip vyjadřuje jako zásadu insolvenčního řízení § 5 písm. b). Princip „zásadně poměrného uspokojení“ může být narušen ve prospěch věřitelů (§ 337 odst. 3) nebo v jejich neprospěch [§ 392 odst. 1 písm. c)]. Vždy se to však může dít pouze se souhlasem dotčeného věřitele nebo věřitelů a insolvenčního soudu. Věřitelé, kteří mají v insolvenčním řízení stejné postavení, musejí být uspokojeni v rámci zvoleného způsobu řešení úpadku stejnou měrou, tedy procentuálně stejně. Toto pravidlo, uvozené v textu slovem „zásadně“, je beze zbytku respektováno při řešení úpadku dlužníka konkursem.

Současná právní úprava úpadkového práva řeší majetkové poměry dlužníků, kteří nejsou z její účinnosti vyjmuti (§ 6).

Právní úprava počítá s řešením:

- a) úpadku již existujícího (§ 3 odst. 1, 2 a 3) nebo
- b) úpadku hrozícího (§ 3 odst. 5).

Tím se současná právní úprava úpadkového práva liší od předchozí právní úpravy, představované zákonem o konkursu a vyrovnání. Řešení teprve hrozícího úpadku může iniciovat pouze dlužník (§ 97 odst. 7 část věty za středníkem).

Řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka se dotkne:

- a) **celého majetku ve vlastnictví dlužníka**; výjimku tvoří majetek, který do majetkové podstaty zahrnout nelze (§ 207 a § 208),
- b) majetku ve vlastnictví osob odlišných od dlužníka; v takovém případě má jít o výjimku, která může nastat pouze za podmínek předpokládaných právní úpravou především v § 111 a § 231 a násl.

Současná i předchozí právní úprava úpadkového řízení se shodují v **podpůrném využití obecné procesní normy civilního práva**, občanského soudního řádu (§ 7 insolvenčního zákona).

Na základě revizní novely, tj. zák. č. 294/2013 Sb. (účinnost od 1. 1. 2014), lze na insolvenční řízení aplikovat také ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních. Praktická aplikace tohoto procesního předpisu je minimálně diskutabilní. Zákon vylučuje aplikaci ustanovení procesních předpisů, jde-li o výkon rozhodnutí a exekuci, jestliže na ně insolvenční zákon přímo neodkazuje. Předřazení insolvenčního řízení před individuální exekuci nebo výkon rozhodnutí je výrazným motivem celé revizní novely insolvenčního zákona.

Právní úprava **počítá se čtyřmi způsoby řešení úpadku** nebo hrozícího úpadku dlužníka (§ 4 odst. 1):

- a) konkurs (§ 244 až 315) – likvidační forma, která může být využita pro všechny typy dlužníků; primárně může být použita pouze pro řešení existujícího úpadku,

- b) reorganizace (§ 316 až 364) – sanační způsob řešení úpadku, kterým lze řešit i hrozící úpadek (§ 318 odst. 1 věta první), určený pro podnikatelské subjekty, především pro podnikatelské subjekty většího rozsahu (§ 316 odst. 4),
- c) řešení úpadku finančních institucí (§ 367 až 388) – tento okruh subjektů [§ 2 písm. k)] má pro řešení svého úpadku individuální pravidla:
- finanční instituci byla odejmuta licence opravňující ji k její činnosti,
 - úpadek je řešen pouze konkursem,
 - pohledávky věřitelů nepřihlašují věřitelé, ale zjišťuje je insolvenční správce,
 - pro hypoteční zástavní listy se zřizuje samostatná majetková podstata,
- d) oddlužení (§ 389 až 418) – sanační způsob řešení úpadku, který byl původně určen pro nepodnikatelské subjekty, především pro fyzické osoby; oddlužením lze řešit také hrozící úpadek. Novela č. 294/2013 Sb. (účinnost od 1. 1. 2014) zpřístupnila oddlužení také podnikatelům z řad fyzických osob. Zatímco návrh na povolení reorganizace může podat také věřitel dlužníka, návrh na povolení oddlužení může podat pouze dlužník. Způsoby řešení reorganizace jsou prakticky neomezené a lze je také kombinovat (§ 341). Oddlužení je možné řešit zpeněžením majetkové podstaty nebo splátkovým kalendářem se zpeněžením majetkové podstaty (§ 398 odst. 1); způsoby řešení oddlužení byly nově vymezeny novelou provedenou zák. č. 31/2019 Sb. (účinnost od 1. 6. 2019).

Mezi způsoby řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka bývá zahrnováno také moratorium (§ 115 až 127). Institut moratoria má napomoci dlužníkovi vyřešit jeho úpadek nebo hrozící úpadek vlastními silami bez toho, aby byl dlužník vystaven rozhodnutí insolvenčního soudu konstatujícímu jeho úpadek nebo hrozící úpadek. Ustanovení § 4 odst. 1 moratorium mezi způsoby řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka neřadí. Přesnější je označit moratorium za způsob prevence úpadku nebo hrozícího úpadku. O úpadku nebo hrozícím úpadku dlužníka lze hovořit teprve poté, co insolvenční soud jejich existenci deklaruje ve svém meritorním rozhodnutí. Pro tento závěr svědčí také fakt, že moratoria může dlužník dosáhnout také dříve, než je zahájeno samotné insolvenční řízení (§ 125 a § 126).

První úprava apeluje také na **maximální možnou míru uspokojení dlužnickových věřitelů**. Tento princip se odráží také v zásadách insolvenčního řízení [§ 5 písm. a)]. Maximální možné uspokojení je faktorem, který insolvenční soud hodnotí při potvrzení řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka jedním ze sanačních způsobů, tj. reorganizací [§ 348 odst. 1 písm. d)] nebo oddlužením (§ 414).

Pojem „dlužníkovi věřitelé“ je třeba vykládat v intencích obecné části i úpravy jednotlivých způsobů řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka. Za „věřitele dlužníka“ lze pokládat věřitele:

- a) pohledávek za majetkovou podstatou (§ 168) nebo pohledávek na roveň jim postavených (§ 169),
- b) pohledávek řádně a včas přihlášených a zjištěných postupem předpokládaným právní úpravou (§ 201 s výjimkou danou § 183 odst. 3),
- c) pohledávek, které jsou považovány za řádně a včas přihlášené (§ 203 odst. 2, § 237 odst. 4, § 275 a § 373).

K písm. b)

Text právní úpravy ne zcela systematicky vyčlenil pojem „oddlužení“ do samostatného odkazu. Insolvenční soudy vyšších stupňů ve svých rozhodnutích konstatovaly, že z dalších ustanovení insolvenčního zákona je zřejmé, že pouze v důsledku legislativní chyby došlo zdánlivě k vymezení oddlužení jakožto zvláštního předmětu úpravy zákona, přestože

v § 4 je oddlužení definováno jako jeden ze způsobů řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka. Správnost tohoto výkladu potvrzuje znění § 389 odst. 1 a § 390 odst. 1 ve vztahu k § 136 odst. 1, podle nichž může dlužník navrhnout insolvenčnímu soudu, aby jeho úpadek nebo jeho hrozící úpadek řešil oddlužením. Při oddlužení je vedle maximálního uspokojení věřitelů **kladen důraz také na opětovné zapojení fyzické osoby do ekonomicko-právního života**. Institut oddlužení je založen na úvaze, že dlouhodobé, resp. fakticky trvalé vyřazení fyzické osoby z běžných ekonomicko-sociálních vazeb v důsledku jejích dluhů (ztráta zájmu pracovat v důsledku permanentního zatížení exekucí) není žádoucí ani pro stát, ani pro věřitele dlužníka.

Judikatura:

- VS Olomouc 1 VSOL 177/2008-A-27 ve věci KSOS 8 INS 3501/2008
- VS Praha 1 VSPH 387/2009-A-16 ve věci KSPL 54 INS 2034/2009
- VS Praha 2 VSPH 459/2010-A-17 ve věci KSPL 54 INS 2086/2010
- VS Praha 1 VSPH 742/2010-A-10 ve věci MSPH 77 INS 8044/2010

Související ustanovení:

§ 2 – vymezení některých základních pojmů, § 3 – úpadek, § 4 – způsob řešení úpadku, § 5 – zásady insolvenčního řízení, § 6 – výjimky z působnosti zákona, § 97 – zahájení insolvenčního řízení, § 111 – omezení dlužníka při nakládání s majetkem, § 125 – moratorium před zahájením insolvenčního řízení, § 126 – postup při moratoriu před zahájením insolvenčního řízení, § 136 – náležitosti rozhodnutí o úpadku, § 159 – druhy incidenčních sporů, § 160 – rozhodování v incidenčních sporech, § 168 – pohledávky za majetkovou podstatou, § 169 – pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou, § 203 – úhrada pohledávek za podstatou a jim na roveň postavených pohledávek, § 229 – dispoziční oprávnění k majetkové podstatě, § 231 – neplatnost právních úkonů, § 237 – povinnost vydat dlužníkovi plnění z neúčinných právních úkonů, § 244 – definice konkursu, § 275 – přihlášení pohledávky manžela dlužníka, § 316 – definice a přípustnost reorganizace, § 318 – dlužníkův návrh na reorganizaci, § 337 – skupiny věřitelů v reorganizaci, § 341 – opatření k reorganizaci, § 348 – schválení reorganizačního plánu soudem, § 367 – rozsah úpravy na finanční instituce, § 373 – zjištění pohledávek a závazků z účetnictví dlužníka, § 389 – legitimace k návrhu na povolení oddlužení, § 390 – lhůta pro podání návrhu na povolení oddlužení, § 392 – přílohy k návrhu na povolení oddlužení, § 406 – rozhodnutí o schválení oddlužení, § 408 – dispoziční oprávnění k majetku při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty

Související předpisy:

§ 66a z. k. v.

§ 2

Vymezení některých základních pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) insolvenčním řízením soudní řízení, jehož předmětem je dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení,
- b) insolvenčním soudem soud, před nímž probíhá insolvenční řízení, jakož i soud, který rozhoduje o opravném prostředku v insolvenčním řízení,
- c) insolvenčním návrhem u insolvenčního soudu podaný návrh na zahájení insolvenčního řízení,
- d) incidenčním sporem spory vyvolané insolvenčním řízením, o kterých tak stanoví tento zákon, projednávané v rámci insolvenčního řízení
- e) majetkovou podstatou majetek určený k uspokojení dlužníkůvých věřitelů,

- f) osobou s dispozičními oprávněními osoba, které v průběhu insolvenčního řízení přísluší právo nakládat s majetkovou podstatou ohledně všech oprávnění, ze kterých se skládá,
- g) zajištěným věřitelem věřitel, jehož pohledávka je zajištěna majetkem, který náleží do majetkové podstaty, a to jen zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, zajišťovacím převodem práva nebo postoupením pohledávky k zajištění anebo obdobným právem podle zahraniční právní úpravy; zajištěným věřitelem je i agent pro zajištění podle zákona o dluhopisech,
- h) přihláškou pohledávky procesní úkon, kterým věřitel uplatňuje uspokojení svých práv v insolvenčním řízení,
- i) insolvenčním rejstříkem informační systém, který obsahuje údaje podle tohoto zákona,
- j) společným zájmem věřitelů zájem nadřazený jejich jednotlivým zájmům, je-li jeho cílem, aby zvolený způsob řešení úpadku byl pro ně spravedlivý a výnosnější než ostatní způsoby řešení úpadku; tím není dotčeno zákonem zaručené zvláštní postavení některých věřitelů,
- k) finanční institucí banka, spořitelni a úvěrní družstvo, obchodník s cennými papíry, který je investičním podnikem podle čl. 4 odstavce 1 bodu 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky (dále jen „obchodník s cennými papíry“), pojišťovna a zajišťovna, a za dále stanovených podmínek tohoto zákona i některé další osoby.

K § 2

Ustanovení vymezuje základní pojmy používané v dalším textu právní úpravy. Bez znalosti obsahu jednotlivých pojmů nelze dostatečně přesně vyložit správný smysl právní úpravy úpadkového řízení.

K písm. a)

Insolvenční řízení je zvláštním druhem civilního soudního řízení. Obecná procesní norma, občanský soudní řád, je v insolvenčním řízení užívána podpůrně jako *lex generalis* (§ 7). V případě, že insolvenční zákon neřeší některou z otázek vlastními ustanoveními, nastupuje právní úprava v občanském soudním řádu.

K písm. b)

Insolvenčním soudem je ve smyslu § 7a a § 7b vždy místně příslušný krajský soud, případně Městský soud v Praze. Je-li v textu insolvenčního zákona uveden výraz „soud“ bez přídavného jména „insolvenční“, je pro konkrétní případ obecným soudem věcně a místně příslušný soud dle § 9, § 9a a § 84 a násl. o. s. ř. Jako příklad rozdílu mezi pojmy „insolvenční soud“ a „soud“ lze uvést § 307 odst. 3 a 4.

Novelou provedenou zák. č. 294/2013 Sb. (účinnost od 1. 1. 2014) byla definice insolvenčního soudu rozšířena na soudy rozhodující o řádných i mimořádných opravných prostředcích. Šlo o upřesnění výkladu, který byl akceptován i v předchozím pojetí insolvenčního práva. Pro řízení o odvolání jako řádném opravném prostředku je insolvenčním soudem Vrchní soud v Praze a Vrchní soud v Olomouci. Mimořádnými opravnými prostředky v insolvenčním řízení jsou dovolání (§ 236 a násl. o. s. ř.) a žaloba pro zmatečnost (§ 228 a násl. o. s. ř.). Do **kategorie insolvenčních soudů** je tak **zařazen Nejvyšší soud ČR**, který je příslušný o těchto mimořádných opravných prostředcích rozhodovat. Vrchní soudy a Nejvyšší soud ČR jsou považovány za soudy insolvenční, pokud rozhodují o řádných nebo

mimořádných opravných prostředcích uplatněných v průběhu insolvenčního řízení. Žalobě pro zmatečnost je věnován § 96 odst. 2, který řeší otázku běhu lhůt pro podání žaloby pro zmatečnost a účinnost rozhodnutí o žalobě pro zmatečnost (blíže viz výklad k § 96). Obnova řízení je i nadále jako mimořádný opravný prostředek v insolvenčním řízení vyloučena (§ 96 odst. 1).

K písm. c)

Důsledkem insolvenčního návrhu je postup dle § 97 a § 101, tj. vydání vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení. Okamžikem, tj. hodinou a minutou, zveřejnění tohoto rozhodnutí v insolvenčním rejstříku nastávají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, které jsou popsány především v § 109 až 111.

K písm. d)

Incidenční spor zahrnuje široké spektrum soudních sporů vyvolaných insolvenčním řízením; jejich výčet je uveden v § 159 odst. 1. V prvním stupni projednává incidenční spory insolvenční soud, tj. soudní oddělení, u kterého probíhá samotné insolvenční řízení; výjimky z tohoto postupu jsou možné za podmínek daných v § 160. Vedle incidenčních sporů rozhodují krajské soudy také další soudní spory přímo související s insolvenčním řízením, které však nejsou definovány jako incidenční spory. Jde o soudní spory vymezené v § 7a písm. c), d) a e).

K písm. e)

Majetková podstata zahrnuje téměř veškerá aktiva dlužníka, peněžní prostředky získané jejich zpeněžením jsou určeny k uspokojení věřitelů. **Definice majetkové podstaty** je obsažena v § 205 a násl. a týká se všech způsobů řešení úpadku. Nejrozsáhlejší výjimka z definice majetkové podstaty je dána pro řešení úpadku dlužníka oddlužením (§ 398).

K písm. f)

S termínem majetková podstata úzce souvisí pojem **osoba s dispozičním oprávněním**. Osobou s dispozičním oprávněním je ten, kdo má v průběhu insolvenčního řízení právo nakládat s majetkovou podstatou (§ 228). Vymezení osob s dispozičním oprávněním je uvedeno v § 229 odst. 3. Určení osoby s dispozičním oprávněním je vázáno na způsob řešení úpadku dlužníka (§ 4 odst. 1). Ve většině případů je osobou s dispozičním oprávněním samotný dlužník, pouze při prohlášení konkursu dispoziční oprávnění k majetku zařazenému do soupisu majetkové podstaty přechází beze zbytku na insolvenčního správce.

K písm. g)

Věřitelé, jejichž pohledávka za dlužníkem je zajištěna některým z institutů uvedených v tomto ustanovení, nebo věřitelé přihlašující pohledávku dle § 166 věty druhé mají v insolvenčním řízení specifické postavení. Toto specifikum se projevuje ve správě majetku sloužícího k zajištění (§ 230 odst. 2), ve způsobu uspokojování zajištěných pohledávek (§ 298), v jejich postavení při reorganizaci [§ 337 odst. 2 písm. a)] nebo při oddlužení (§ 409 odst. 4).

Okruh zajišťovacích prostředků akceptovaných v insolvenčním řízení byl novelou č. 294/2013 Sb. (účinnost od 1. 1. 2014) definitivně uzavřen pro jakýkoli rozšiřující výklad. **Okruh způsobů zajištění** nebyl uvedenou novelou měněn. Na základě dohody o srážkách ze mzdy nemůže věřiteli dlužníka vzniknout pohledávka, která by v insolvenčním řízení byla zajištěna jako zajištěná.

Zákonem č. 307/2018 Sb. (účinnost od 4. 1. 2019) byl do kategorie zajištěných věřitelů výslovně doplněn **agent pro zajištění**, ačkoliv jeho zařazení do této kategorie lze dovodit z § 20 zák. o dluhopisech. Provedená novela umožní lépe chránit zájmy vlastníků dluhopisů zajištěných zástavním právem v insolvenčním řízení.

K písm. h)

Příhláška pohledávky je procesním úkonem, kterým věřitel uplatňuje v insolvenčním řízení svá práva, tedy pohledávku. Při podání přihlášky věřitelé postupují podle § 173. Pohledávky vymezené v § 168 a § 169 se v insolvenčním řízení uplatňují odlišně (§ 203). Účastenství v insolvenčním řízení může vzniknout také jiným způsobem, bez uplatnění pohledávky přihláškou, v propadné lhůtě určené v rozhodnutí o úpadku (§ 136 odst. 3). Pohledávku lze uplatnit mimo určenou lhůtu (§ 183 odst. 3), je považována za přihlášenou bez úkonu dlužníka (§ 203 odst. 2, § 237 odst. 4, § 275). V případě finančních institucí je uplatnění pohledávek věřitelů dlužníka koncipováno zcela odlišně (§ 373).

K písm. i)

Insolvenční rejstřík je nejvýznamnější praktický výsledek elektronizace české justice. Systém insolvenčního rejstříku plní v insolvenčním řízení tři základní funkce:

- vedení elektronického soudního spisu – soudní spis v elektronické podobě přístupný prostřednictvím webové aplikace je prakticky totožný se spisem v tištěné podobě, který však navíc obsahuje především přílohy k přihláškám pohledávek;
- vedení seznamu insolvenčních správců – systému insolvenčního rejstříku je právní úpravou svěřeno vedení oficiální verze seznamu insolvenčních správců (§ 16 a násl. z. i. s.); seznam spravuje **Ministerstvo spravedlnosti ČR** (§ 419 odst. 1);
- doručování soudních písemností – soudní písemnosti se v insolvenčním řízení doručují především prostřednictvím systému insolvenčního rejstříku; současné zveřejnění soudních rozhodnutí na úřední desce insolvenčního soudu (§ 74 odst. 1) bylo zrušeno zák. č. 294/2013 Sb. (účinnost od 1. 1. 2014), pouze v některých případech (tzv. zvláštní doručování) insolvenční soud využívá doručování užívané v jiných civilních řízeních (§ 75 a § 45 a násl. o. s. ř.). Pozice insolvenčního rejstříku jako prostředku pro doručování byla výrazně posílena novelou provedenou zák. č. 31/2019 Sb. s účinností od 1. 6. 2019, resp. od 1. 7. 2022 (tato pozdější účinnost se týká § 102 a § 139).

K písm. j)

Insolvenční řízení je svou povahou kolektivní řízení řešící v jednom procesu zájmy všech věřitelů jednoho dlužníka. **Ochrana společného zájmu věřitelů** je nadřazena individuálním zájmům jednotlivých věřitelů. To platí především pro věřitele, kteří jsou schůzí věřitelů zvoleni jako členové nebo náhradníci voleného věřitelského orgánu (§ 58 odst. 1).

K písm. k)

Specifický předmět činnosti některých druhů podnikatelských subjektů založený na **nakládání s peněžními prostředky a peněžními deriváty** vyžaduje také rozdílný přístup k řešení úpadkové situace těchto subjektů. Specifickou právní úpravu úpadku finančních institucí měla již předchozí právní úprava českého úpadkového práva (§ 66d až 66y z. k. v.). Aktuální právní úprava pro tento druh institucí je také zvláštní (§ 367 až 388). Specifika řešení úpadkové situace finančních institucí lze shrnout takto:

- před zahájením insolvenčního řízení musí být dlužník zbaven licence ke své činnosti [§ 6 odst. 2 písm. a)],

- úpadek se řeší vždy konkursem,
- pohledávky věřitelů zjišťuje insolvenční správce podle účetnictví dlužníka,
- v insolvenčním řízení se vede zvláštní hypoteční podstata, která kryje hypoteční zástavní listy.

Judikatura:

- NS 29 NSČR 3/2012
- VS Olomouc 1 VSOL 192/2016-P6-8 ve věci KSOS 40 INS 2798/2015

Související ustanovení:

§ 5 – zásady insolvenčního řízení, § 7a – věcná příslušnost, § 58 – práva a povinnosti věřitelského výboru, § 75 – zvláštní způsob doručení, § 96 – obnova insolvenčního řízení, § 103 – náležitosti insolvenčního návrhu, § 109 – účinky zahájeného insolvenčního řízení, § 110 – výzva k podání přihlášek, § 111 – omezení dlužníka při nakládání s majetkem, § 159 – druhy incidenčních sporů, § 160 – rozhodování v incidenčních sporech, § 166 – přihláška zajištěného věřitele, § 167 – rozsah uspokojení zajištěných věřitelů, § 183 – jiné uspokojení přihlášené pohledávky, § 205 – pojem a rozsah majetkové podstaty, § 228 – nakládání s majetkovou podstatou a její správa, § 229 – dispoziční oprávnění k majetkové podstatě, § 230 – správa majetkové podstaty a pokyny zajištěných věřitelů, § 237 – povinnost vydat dlužníkovi plnění z neúčinných právních úkonů, § 275 – přihlášení pohledávky manžela dlužníka, § 298 – rozsah uspokojení zajištěných věřitelů, § 307 – postup při rozvrhu, § 337 – skupiny věřitelů v reorganizaci, § 373 – zjištění pohledávek a závazků z účetnictví dlužníka, § 406 – rozhodnutí o schválení oddlužení, § 408 – dispoziční oprávnění k majetku při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, § 414 – rozhodnutí o oddlužení dlužníka, § 419 – definice insolvenčního rejstříku

Související předpisy:

§ 66d až 66y z. k. v., – § 16 a násl. z. i. s., – § 20 zák. o dluhopisech

§ 3 Úpadek

(1) Dlužník je v úpadku, jestliže má

- a) více věřitelů a
- b) peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a
- c) tyto závazky není schopen plnit (dále jen „platební neschopnost“).

(2) Má se za to, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky, jestliže

- a) zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo
- b) je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo
- c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo
- d) nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104 odst. 1, kterou mu uložil insolvenční soud.

(3) Má se za to, že dlužník, který je podnikatelem a vede účetnictví, je schopen plnit své peněžité závazky, jestliže rozdíl mezi výší jeho splatných peněžitých závazků a výší jeho disponibilních prostředků (dále jen „mezera krytí“) stanovený ve výkazu stavu likvidity podle prováděcího právního předpisu představuje méně než desetinu výše jeho splatných peněžitých závazků, anebo pokud výhled vývoje likvidity sestavený podle prováděcího právního předpisu osvědčuje, že mezera krytí klesne v období, na které se výhled vývoje likvidity sestavuje, pod jednu desetinu výše jeho splatných peněžitých závazků. Výkaz stavu likvidity anebo výhled vývoje likvidity musí být sestaven v souladu s požadavky, které stanoví prováděcí právní předpis, auditorem, znalcem nebo